

Aan de gemeenteraad

Op 12 april 2023 stelde S. Reitema (PvdA) ons schriftelijke vragen over Korte metten maken met de grote winsten in de kinderopvang.

Voordat wij overgaan tot beantwoording van de vragen willen wij graag eerst een korte toelichting geven over de werking van het huidige stelsel voor de kinderopvang en de omvang van private equity in de Rotterdamse kinderopvangsector.

Sinds 2005 is kinderopvang een marktsector. De kinderopvang wordt uitgevoerd door marktpartijen. De achtergrond van deze partijen is divers. Aan de ene kant gaat het om partijen ontstaan vanuit het welzijnswerk. Dit betreft meestal stichtingen zonder winstoogmerk (not for profit organisaties). Aan de andere kant gaat het om commerciële bedrijven in de vorm van een B.V., een V.O.F. of een eenmanszaak (for profit organisaties). Sommige van deze commerciële organisaties worden gefinancierd met middelen van private equity fondsen of zijn gelieerd aan een beursgenoteerde onderneming (hier samengevat als for profit private equity). Kinderopvangorganisaties kunnen zelf de prijs bepalen van de producten die zij aanbieden. Ouders zijn vrij in de keuze van de kinderopvangaanbieder. Voor meer achtergrondinformatie over de kinderopvangsector verwijs ik naar de brief aan de commissie WIOSSAN naar aanleiding van vragen van raadslid Nunnely (Regeling van werkzaamheden kinderopvang, kenmerk 23bb002496).

Medio mei 2023 zijn in Rotterdam 92 kinderdagopvangorganisaties actief.¹ Als hierbij een onderscheid wordt gemaakt in not for profit, for profit en for profit private equity dan kunnen de 92 organisaties als volgt worden verdeeld: 19 not for profit (21%), 67 for profit (73%) en 6 for profit private equity (6%).²

¹ Bron voor de gepresenteerde cijfermatige gegevens voor kinderdagopvang: Landelijk register kinderopvang geraadpleegd op 18 mei 2023. Buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderopvang zijn hier buiten beschouwing gelaten.

² Het uitgangspunt voor de toedeling van Rotterdamse kinderopvangorganisaties naar de categorie 'for profit private equity' is de informatie daarover in het rapport 'De markt voor kinderopvang. De rol van private equity binnen de kinderopvangsector', SEO, april 2023.

Omdat de organisaties verschillen in omvang is het goed om ook te kijken naar de verdeling van het aantal locaties en het aantal kindplaatsen over de drie categorieën. Rotterdam telt in totaal 352 kinderdagopvanglocaties die als volgt zijn verdeeld: 170 locaties not for profit (48%), 155 locaties for profit (44%) en 27 locaties for profit private equity (8%).

Alle Rotterdamse kinderdagopvanglocaties samen hebben 13.291 kindplaatsen. Deze zijn als volgt verdeeld over de drie categorieën: 5.307 kindplaatsen not for profit (40%), 6.427 kindplaatsen for profit (48%), 1.557 kindplaatsen for profit private equity (12%).

Uit deze gegevens mogen we concluderen dat het aandeel van kinderdagopvang gelieerd aan private equity fondsen of aan een beursgenoteerde onderneming in de Rotterdamse kinderopvangsector relatief beperkt is: 6% op organisatieniveau, 8% op locatieniveau en 12% op kindplaatsniveau.

Daarbij willen wij verder nadrukkelijk aantekenen dat het kenmerk for profit een grote maatschappelijke betrokkenheid van de betreffende organisaties geenszins uitsluit. De Rotterdamse kinderopvangsector in het algemeen en de kinderopvangorganisaties die voorschoolse educatie aanbieden in het bijzonder, tonen een grote maatschappelijke betrokkenheid en zetten zich met veel energie in voor de ontwikkeling van het jonge kind in Rotterdam.

Tot slot willen wij benadrukken dat alle partijen die kinderopvang uitvoeren moeten voldoen aan dezelfde wettelijke kwaliteitseisen. In de Wet kinderopvang zijn eisen opgenomen voor een goede en verantwoorde uitvoering van kinderopvang. De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op kinderopvang. In opdracht van de gemeente voert de GGD dit toezicht uit en adviseert de gemeente om indien nodig over te gaan tot handhaving.

Dan gaan wij nu over tot beantwoording van de vragen.

Inleidend wordt gesteld:

In 2020 heeft onze fractie al onderzoek gedaan naar de kinderdagverblijven in Rotterdamse regio. Uit ons onderzoek bleek dat tientallen centra in handen zijn van buitenlandse beursgenoteerde miljardenbedrijven of private equity. Zij hebben als enige doel om forse winsten te draaien en krijgen zo het geld van onze belastingbetalers in handen, aangezien de Nederlandse kinderopvang wordt gefinancierd met publiek geld. Wij gaven toen al aan dat wij deze situatie beneden alle peil vinden.

Opnieuw is in het nieuws dat ouders die hun kinderen naar een kinderdagverblijf met winstoogmerk brengen, fors meer geld kwijt zijn dan aan een opvang zonder winstoogmerk. Het verschil loopt al op tot 70 cent per uur. Daar komt bij dat de kinderopvang vanaf 2025 voor 96 procent vergoed gaat worden voor ouders die werken. De verwachting is dat met name commerciële opvangorganisaties de tarieven verder zullen laten stijgen als de overheid een groter deel van de kinderopvang gaat betalen. Ook onderzoekers van SEO bevestigen deze reële angst.

Onze fractie schrikt van deze signalen en vreest dat dit grote financiële gevolgen gaat hebben voor ouders die bijvoorbeeld geen opvang voor het uitkiezen hebben, waardoor zij verplicht meer moeten gaan betalen bij een commerciële opvang.

Wij vinden dat de kinderopvang een plek moet zijn waar kinderen uit alle hoeken van Rotterdam samenkomen en waar voor marktwerking geen ruimte is. Wij hebben de volgende vragen aan het college.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Is het college op de hoogte van de grote verschillen in uurtarieven tussen kinderdagverblijven met en zonder winstoogmerk?

Antwoord:

In december 2022 zijn de uurtarieven geïnventariseerd van de 44 kinderopvangorganisaties die in 2023 voorschoolse educatie aanbieden met subsidie van de gemeente Rotterdam. Deze 44 kinderopvangorganisaties exploiteren 263 kinderdagopvanglocaties met voorschoolse educatie in Rotterdam. Dat is 75% van het totale aantal Rotterdamse kinderdagopvanglocaties.

Uit deze inventarisatie is gebleken dat 25 kinderopvangorganisaties (57%) een uurtarief hanteren dat gelijk aan of lager is dan het maximale fiscale uurtarief dat de Belastingdienst hanteert voor de vergoeding van de kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst gaat ervan uit dat het maximale fiscale uurtarief dekkend is voor de kosten van uitvoering van kinderopvang. Op het moment van de inventarisatie was het maximale fiscale uurtarief voor 2023 vastgesteld op € 8,97.³ 16 kinderopvangorganisaties hanteren een uurtarief dat hoger is dan het maximale fiscale uurtarief (36%). Drie organisaties hebben niet gereageerd (7%). De verdeling van de opgegeven uurtarieven naar not for profit, for profit en for profit private equity geeft het volgende beeld.

Soort kinderopvang-organisatie	Uurtarief gelijk aan of lager dan € 8,97	Uurtarief hoger dan € 8,97	Uurtarief onbekend	Totaal aantal kinderopvang-organisaties
Not for profit	8	5	1	14
For profit	15	10	2	27
For profit private equity	2	1	0	3
Totaal	25	16	3	44

Uit de inventarisatie blijkt dat zowel not for profit als for profit kinderopvangorganisaties uurtarieven hanteren die hoger zijn dan het maximale fiscale uurtarief. Daarbij moet worden aangetekend dat de sector kinderopvang in 2022 en 2023 is geconfronteerd met grote kostenstijgingen (o.a. energiekosten en cao-ontwikkelingen). Twee van de drie kinderopvangorganisaties die gelieerd zijn aan een private equity fonds hanteren een uurtarief dat gelijk is aan het maximale fiscale uurtarief.

³ Het maximale fiscale uurtarief voor 2023 is nadien bijgesteld naar € 9,12 in verband met de grote kostenstijgingen in de kinderopvangsector.

Vraag 2:

Is het college het met ons eens dat deze grote prijsstijgingen de portemonnee van veel ouders onder druk kunnen zetten en dat dit zeer onwenselijk is?

Antwoord:

Het college pleit er bij het Rijk voor dat kinderopvang toegankelijk wordt gemaakt voor alle kinderen: zowel voor kinderen van werkende ouders als voor kinderen van niet-werkende ouders. Voor alle ouders moet de kinderopvang financieel toegankelijk blijven. Wij pleiten er daarom voor om de prikkel voor winstmaximalisatie uit het stelsel te halen door de prijzen te drukken en een prijsplafond in te stellen.

Vraag 3:

Kan uiteengezet worden hoe hoog de verschillen in tarieven tussen kinderdagverblijven met en zonder winstoogmerk in Rotterdam oplopen?

Antwoord:

Zoals in het antwoord op vraag 1 is aangegeven beschikken wij alleen over gegevens over de uurtarieven van de kinderopvangorganisaties die subsidie ontvangen voor voorschoolse educatie. Uit de inventarisatie in december 2022 is gebleken dat zowel not for profit als for profit kinderopvangorganisaties uurtarieven hanteren die hoger zijn dan het maximale fiscale uurtarief. De verschillen met het maximale fiscale uurtarief zijn vergelijkbaar voor not for profit en for profit kinderopvangorganisaties.

Vraag 4:

Is er de laatste tijd een zichtbare stijging in de tarieven van kinderdagverblijven met winstoogmerk in Rotterdam?

Antwoord:

Wij beschikken niet over historische informatie over de tarieven die kinderdagverblijven met winstoogmerk in Rotterdam in de afgelopen periode hebben gehanteerd. Wij kunnen dus geen vergelijking maken van de tarieven over de jaren heen en bepalen of er sprake is van een zichtbare stijging in de tarieven van kinderdagverblijven met winstoogmerk in Rotterdam.

Ter inleiding van vraag 5 wordt gesteld:

Eerder heeft de PVDA vragen gesteld over of het college bereid is te onderzoeken hoe een stelselwijziging van de kinderopvang eruit zou kunnen zien. Daarop antwoordde het college dat zij niet bevoegd is om stelselwijzigingen uit te voeren. In opdracht van minister van Gennip wordt nu onderzocht welke mogelijkheden er zijn om voorspelde overwinsten te voorkomen. Zo wordt er nagedacht over een prijsplafond voor kinderopvangcentra.

Vraag 5:

Is het college wel bereid haar steun voor een dergelijke maatregel uit te spreken richting de minister? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja. Het college heeft steun voor een prijsplafond uitgesproken samen met de G4 en de VNG in een brief aan de vaste commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer. Deze brief is aangeboden in verband met het debat van deze commissie op 10 mei 2023 over de herziening van het kinderopvangstelsel. De brief is in afschrift gezonden aan minister Van Gennip van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Ten slotte

merken wij op dat de minister in april bekend heeft gemaakt dat het nieuwe stelsel niet in 2025 maar op zijn vroegst medio 2027 zal worden ingevoerd.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb